Наръчникът е разработен от Сдружение на младите психолози в България и екип в състав доц. д-р Валери Стоянов, доц. д-р Надежда Рускова и ас. Ивайло Цанов в рамките на неправителствения проект „Превенция на риска в интернет пространството“ финансиран от Община Варна, Дирекция „Превенции”

Училище за родители

Община Варна
Дирекция „Превенциии“
www.prevencii.com

Сдружение на младите психолози в България
www.psychologybg.com

БЕЗОПАСЕН ИНТЕРНЕТ ▪ БЕЗОПАСЕН ИНТЕРНЕТ ▪ БЕЗОПАСЕН ИНТЕРНЕТ

Наръчник на родителя за опасностите в интернет пространството

❒ СЪДЪРЖАНИЕ

Рискове и опасности в Интернет?
Данни от анкетно проучване на деца и родители
Местопрестъпление – Интернет!
Въведение
Видове опасности
Предупредителни знаци
Съвети за предпазване от опасностите в Интернет
Защитни етикети
Родителски контрол
Лист на част от опасните сайтове в Интернет
Къде можем да се обърнем за помощ?
Съкращения и кодове за чат
Информация за проекта
Информация за водещата организация
Информация за Дирекция „Превенции“, Община Варна
Информация за партньора

Ръководството е насочено към деца, ученици, родители, учители. Интернет понякога предоставя ценна помощ за домашна работа и изследвания на децата.

Въпреки това в много случаи колкото повече те търсят отговори, толкова по-трудно става да се намери правилната информация без губене на време (и като се избягват неподходящи уебсайтове).

Ние знаем, че учениците, родителите и учителите често се сблъскват с този проблем. Интернет се използва все повече за забавление, така и като ключов образователен ресурс. Но той също може да бъде опасна зона. Сайтове, неподходящи за младите хора, са твърде лесно достъпни – често случайно. С милиони уебсайтове може да е изключително трудно и отнемащо много време, дори при използването на търсачки, за да намерите тези, които са подходящи. Всички съвети, свързани с безопасността в Интернет, включени в тази книга, са внимателно подбрани и изследвани.

Книгата е предназначена да помогне на децата и учениците чрез съвети за тях и за техните родители и учители за повишаване образователния и развлекателен потенциал на световната мрежа и същевременно повишаване на безопасността и улесненото използване на интернет.

Надяваме се ръководството за безопасност в Интернет да ви бъде полезно и обогатяващо и че ще е един безценен ресурс справка.

❒ РИСКОВЕ И ОПАСНОСТИ В ИНТЕРНЕТ?

Вие сте вкъщи и детето ви е пред компютъра = безопасност и сигурност!

Това е ЛЪЖА!

Интернет може да е отлично място за вашите деца да се забавляват, да търсят материали за училище, да комуникират, да са в крак с новостите в технологиите и компютъра като цяло, но може и да е изключително опасно!!!

Защо ли?

Защото интернет крие РИСКОВЕ от:

- Склоняване към проституция
- Трафик на хора
- Наркотици – продажба и начини за приготвяне
- Оръжия – продажба и начини на използване
- Игри, съдържащи убийство и насилие, чрез които се заучават модели на поведение
- Здравословни рискове – „Ана и Бела“ *(анорексия и булимия)*
- Обезобразяване или модифициране на тялото
- „Интернет тормоз“ (cyberbullying, cyber-bullying, online bullying)

❒ ДАННИ ОТ АНКЕТНО ПРОУЧВАНЕ НА ДЕЦА И РОДИТЕЛИ

ИЗВОДИ:

- От направеното анкетно **проучване на децата** може да се направи извод, че голям процент от тях попадат на информация, която не желаят, а това е първата стъпка, която може да доведе до по-сериозна опасност, породена от интернет пространството.
- Друг голям риск, който поемат децата, е, че споделят лична информация с хора, които познават само от интернет пространството, в резултат на което е вероятно да станат обект на злоупотреба.
- Почти половината от децата са били свидетели на вербална агресия в чатовете и форумите, което може да се отрази неблагоприятно на социалния им живот извън интернет пространството.

- Добре е, че е малък процентът на децата, станали жертва на насилие, породено от случайни запознанства в интернет пространството. Но все пак този процент деца, станали жетва на насилие, го има, затова е необходимо да се направи превенция на рисковите фактори сред децата и младежите във виртуалното пространство.
- По-голяма част от децата са на мнение, че съществува риск, респективно опасност от интернет пространството, но не са наясно как могат да се справят с този риск, затова са необходими професионалисти, ангажирани в превантивни програми в училищната среда.

ИЗВОДИ:

- От направеното анкетно **проучване на родителите** може да се направи изводът, че голям процент от тях имат прекалено голямо доверие на децата си относно използването на Интернет, тъй като са спокойни, когато децата им са самостоятелно в интернет пространството, и са на мнение, че децата им могат да реагират правилно на провокации, отправени от непознати в Интернет. А това е първият етап, който може да доведе до сериозна опасност за децата им.
- Друга опасност за децата, с която родителите им не могат да се справят, е, че доста голям процент от тях не знаят как да блокират опасни сайтове, как да ограничат достъпа на детето до сайтове с незаконно съдържание, как да проверят в какви сайтове е влизало.

- По-голям процент от родителите смятат, че децата им не споделят лична информация в Интернет и че не общуват с непознати хора в интернет пространството, които могат да застрашат живота и здравето им, а това становище от страна на родителите може да донесе сериозен риск и респективно опасност за децата.
- Малък е процентът на родителите, които познават деца, станали жертва на агресия и респективно насилие, породено посредством Интернет пространството, но факт е, че деца, станали жертва на такъв тип агресия и насилие, има. За това е необходимо да се вземат мерки за повишаване на ефективността на родителския контрол и компетентност за безопасен Интернет.

❒ МЕСТОПРЕСТЪПЛЕНИЕ – ИНТЕРНЕТ!

Тринадесетгодишната М. Х. редовно влиза в чата, за да си говори с приятел, с когото се е запознала в мрежата. Човекът от-

среща, който се представя за момче на нейната възраст, е забавен и момичето с нетърпение очаква срещите си с него в ICQ-то. Един ден нейният онлайн приятел ѝ предлага да се срещнат и на живо. М. Х. разказва на майка си за предложената ѝ среща. Майката не иска да ограничава контактите на детето си, но взема предпазни мерки и разрешава на малката чатърка да отиде на срещата само ако и тя присъства на нея. М. Х. с радост съобщава новината на приятеля си от чата, като го предупреждава, че и майка ѝ ще дойде. Това е последният път, в който говори с него, защото от този момент той изчезва и повече не ѝ се обажда.

Дали това наистина е било 13-годишно момче М. Х. няма да разбере. Може обаче с нея да е говорил и педофил. За щастие този случай, който се развива в София миналата година, завършва без лоши последици заради предпазливостта на момичето и майка ѝ.

През юли 2003 г. друг случай на онлайн запознанство завърши потревожно и показа докъде могат да стигнат рисковете за децата, сърфиращи в интернет. Тогава 12-годишната Ш. П. избяга с 31-годишния американски морски пехотинец. За щастие двойката беше открита бързо във Франкфурт, след като майката на момичето се обърна по всички телевизии с призив към дъщеря си, ако е добре, да ѝ се обади. Морският пехотинец се опита да се защити, като прехвърли вината на момичето, което според него се е представяло за 19-годишна, но впоследствие разследването доказа, че той е знаел възрастта на детето, а в компютъра му бяха открити детски порно снимки.

❒ ВЪВЕДЕНИЕ

Проблемите, свързани със защитата на децата в онлайн среда, имат глобален и комплексен характер: всеки може да подготви информационно съдържание, което може да бъде видяно от всеки друг и което е достъпно в целия свят; материал, съдържащ злоупотреба с деца, може да бъде изготвен в дадена държава, разпространението му да се намира в друга и да бъде изтеглен навсякъде по света; а както е известно, извършителите преминават държавни граници, за да се срещнат с деца, с които са се запознали онлайн, с цел извършване на злоупотреба. От правна гледна точка трябва да бъде направено съществено разграничение между незаконно, от една страна, и вредно, от друга, тъй като за двете се изискват отделни методи, стратегии и инструменти. Това, което се счита за незаконно, се различава между отделните държави, определено е в приложимото национално законодателство и е обект на действия от страна на правоприлагащи и други правителствени органи. Въпреки многото общи характеристики съществуват значителни разлики в подробностите между законите на държавите-членки и тези на трети страни, където информационното съдържание може да бъде изготвено или да се съхранява. Вредно съдържание означава съдържание, което е определено от родители, учители и възрастни като вредно за децата. Дефинициите за такъв тип съдържание са различни в отделните държави и култури и могат да се простират от електронни страници с порнография и насилие до страници, проповядващи расизъм, ксенофобия, речи и музика, подбуждащи към омраза, самонараняване, анорексия и самоубийство.

Излагането на децата на вредно съдържание може да им причини психологически травми и да доведе до физически увреждания, когато са подстрекавани да нараняват други деца или себе си.

Държавите-членки се различават както по отношение на чувствителността си към вредното съдържание (показване на голота, сексуални действия, насилие и т.н.), така и по отношение това колко сериозно се възприема. Съществуват правни разпоредби, ограничаващи разпространението на вредно съдържание само между възрастни, но също така съществуват значителни различия между особеностите на законите на държавите-членки и тези на трети страни.

Съществува многообразие от средства за действие срещу вредното съдържание, като всички те трябва да бъдат прилагани заедно, за да се увеличи тяхната ефективност: налагането на правни разпоредби, саморегулирането, средствата за родителски контрол, повишаването на осведомеността и образоваността са само малка част от тях.

И в двата случая първичната отговорност на доставчиците на информационно съдържание и услуги подлежи на регулиране от страна на националното законодателство.

Конвенцията на Съвета на Европа за престъпления в кибернетичното пространство (2001 г.) разглежда „престъпления, свързани с детска порнография“. Нейната цел е подпомагане на международното сътрудничество за разкриването, разследването и съдебното преследване на престъпленията в кибернетичното пространство и призовава за изграждане на обща основа на материално и процесуално право и на юрисдикция.

Тя бе последвана от Конвенцията на Съвета на Европа за защита на децата от сексуална експлоатация и сексуална злоупотреба (юли 2007 г.), определяща формите на сексуална злоупотреба с деца като криминално деяние: сексуална злоупотреба, детска проституция, материали, съдържащи сексуална злоупотреба с деца, сприятеляване с децата с цел извършване на сексуална злоупотреба, „секс туризъм“ .

Рамково решение относно борбата с детската порнография на ЕС (2004 г.) установява минимални изисквания пред държавите-членки при определяне на престъпленията и съответните наказания по отношение изготвяне, дистрибуция, разпространение, предаване, предоставяне на разположение, а също придобиване и притежание на материал, съдържащ сексуална злоупотреба с деца.

Съобщението на Комисията „Към основна политика по отношение на борбата с престъпленията в кибернетичното пространство“ (2007 г.) има за цел укрепване на сътрудничеството при оперативното правоприлагане в областта на онлайн материали, съдържащи сексуална злоупотреба с деца, подобрявайки международното сътрудничество.

Съобщението на Комисията „Към стратегия на ЕС за правата на детето“ (2006 г.) разглежда едновременно вътрешната и външната политика за правата на детето изцяло в съответствие с вече съществуващите планове за действие и програми на Общността.

„Насоките на ЕС за утвърждаването и защитата на правата на детето“ (2007 г.) представляват рамка за защита на правата и неприкосновеността на децата в трети страни.

Нововъзникващите технологии обхващат постоянно нарастващия капацитет за обработка и съхранение на компютрите, високоскоростните мрежи позволяват разпространяване (изискващо висока пропускателна способност) на богато информационно съдържание като например предаване на видео сигнал, а увеличеният капацитет на последното трето поколение мобилни телефони („3G“) позволява разпространение на видео съдържание и достъп до Интернет, което е възможно и посредством някои конзоли за видеоигри. Децата често първи възприемат и използват новите технологии. Промяната в онлайн средата означава същевременно и ново приложение на технологиите, а вследствие на това рисковете за децата и младите хора ще претърпят промени. Предизвикателството е промените да бъдат разбрани навреме и при възникване на нови рискове да бъдат разработени стратегии за противодействие. Същевременно рисковете в онлайн и офлайн средата претърпяват сближаване и въпреки че почти всички деца и млади хора са наясно с потенциалните рискове и възможните предпазни мерки, при извършване на онлайн комуникацията те невинаги действат предпазливо и прилагат въпросните предпазни средства. Количеството незаконни материали, циркулиращо в онлайн средата, нараства, а техният характер става все по-сериозен!!!!

❒ ВИДОВЕ ОПАСНОСТИ

Интернет може да е отлично място за вашите деца да се забавляват, да търсят материали за училище, да комуникират, да са в крак с новостите в технологиите и компютъра като цяло, но може и да е изключително опасно!!!

В глобалното пространство съществуват **порнографски** и **сайтове за залагания**, такива които **пропагандират анорексия, обезобразяване на тялото**, множество сайтове, които **предлагат цигари, алкохол и дори наркотици**. Един от рисковете за тях е **общуването им в Мрежата**, което в повечето случаи възприемат като игра, в която могат да си измислят нови качества или да **„украсяват“ своята личност**, най-често като си добавят липсващите години и опит. Защитени от **анонимността си във виртуалното пространство**, те разговарят по всякакви въпроси, които ги вълнуват. В повечето случаи те предпочитат да споделят за контактите си в Мрежата най-вече с приятели. Допълнителен риск при онлайн **контактите е опасността те да заменят реалния свят и непосредственото общуване,** които са особено важни при развитието на подрастващите.

В повечето случаи при онлайн контакт **децата са обект на разговори за секс и покани за реални срещи**.

Рисковете от запознанствата чрез Интернет се разглеждат по-скоро като възможна, а не като реална опасност и от децата, и от възрастните!!!

В случай, че детето ви има достъп до кредитната ви карта, кой знае какво може да се случи. Без да го съзнава, детето ви може да предостави важна лична или финансова информация на грешния човек или фирма. Децата имат склонност към участие в онлайн конкурси и игри. Ако искаш да се регистрираш за участие обаче, често се налага да попълваш регистрационни форми, които включват повече или помалко лична информация. Това е техника, използвана от някои недо-

бросъвестни търговци, които могат да задръстят пощата ви със спам или да използват предоставената им информация по начин, различен от обявения.

Детето ви може да бъде тормозено от други деца (така нареченият „кибер тормоз"). То може да бъде атакувано чрез електронни писма, стаи за разговор, форуми и дори чрез интернет страници, създадени специално за целта.

В интернет детето ви, както и вие може да се натъкнете на фалшиви интернет страници, замаскирани като електронни магазини, страници на банка или пък такива, предлагащи ви съблазнителна бърза печалба. Тези страници са програмирани по такъв начин, че след като въведете в тях банковите си данни или данните за кредитната си карта, те биват изпращани (без вашето знание, разбира се) на създателя на интернет страницата, който от своя страна може да ги използва както намери за добре – най-често за изпразването на банковата ви сметка.

И едно от най опасните и плашещи неща – детето ви може да е мишена на онлайн хищник, който се опитва за пренесе виртуалното „приятелство" с вашето дете в истинския живот.

Преди да се паникьосате и да забраните на децата си завинаги да използват интернет, вгледайте се в рисковете отблизо. Сега може да видите, че повечето от тях могат да бъдат предотвратени, като просто научите децата си за тях. Ако успеете да развиете у децата си критично мислене и отговорно отношение към личните и финансовите ви данни, вие значително намалявате риска. Не можете да ги предпазите само от възможността да се натъкнат на сексуален престъпник в

мрежата, но дори тогава те са истински застрашени само ако пренебрегнат правилата за контакти с непознати и споделяне на лична информация, което може да помогне на недоброжелателя да ги открие извън интернет.

Онлайн стаи за разговор – да започнем с това, какво представляват тези стаи. Според американски речник на разговорните думи това е виртуално пространство, където интернет потребителите могат да разговарят онлайн в реално време, посредством клавиатура, а напоследък и чрез слушалки и/или компютърна камера.

За хора, които не са посещавали такива места, това може да не изглежда особено обезпокоително, но и тук, както в реалния живот, контактите с непознати крият редица рискове.

Като за начало трябва да сте наясно, че при контактите си с други потребители в стаите за разговори детето ви може да попадне на **недобронамерен посетител**. Интернет пространството предоставя висока степен на анонимност, като по този начин позволява на зрял мъж например да се предоставя за връстник на детето ви, целейки да спечели доверието му. Веднъж установил контакт, **недоброжелателят (много често педофил)** се опитва да предразположи детето, като показва разбиране към проблемите и споделя неговите интереси. Педофилите обикновено се целят в деца, които по време на разговора в чата показват склонност към съгласяване и са по-пасивни при общуването. Това са характеристики на така наречените аутсайдери, които са изолирани от връстниците си и нямат много приятели. Както в реалната среда, така и във виртуалното пространство този тип подрастващи са по-уязвими поради отчаяната си нужда от внимание.

След като известно време контактуват само във виртуалното пространство, често се преминава и към общуване чрез електронни писма или SMS-и, а не рядко се стига и до телефонни обаждания. Това помага на недоброжелателя да добие допълнителна смелост, като му показва, че е успял да накара детето да му има доверие и да се чувства комфортно при общуването си с него. Следващата фаза е детето да бъде подготвено за факта, че **новият му „приятел“** евентуално не е на такава възраст, на каквато е споделил в началото. Обикновено се започва с въпроси, като ***„Какво мислиш за по-големите братя?“*** или ***„Как би ти харесало да имаш по-възрастен приятел, който да ти помага”***. По този начин измамникът се опитва да изтъкне позитивните страни от общуването с по-възрастни, като отклонява детето от евентуалните рискове, които то може да носи. Ако детето в крайна сметка се изплаши, нещата спират дотук. Това обикновено не тревожи интернет прелъстителите, защото те най-често обработват едновременно няколко деца, за да увеличат шансовете си за реална среща. Ако набелязаната жертва обаче не се изплаши от факта, че в крайна сметка срещу нея стои възрастен, следва покана за реална среща или искане за размяна на адреси. Когато се стигне до този момент, на малолетните често бива обяснявано, че не бива да казва на родителите или приятелите си, защото те не го/я разбират или не биха искали той/тя да има истински приятели (особено ако детето е уязвимо и има домашни проблеми, за които педофилът вече знае). Нерядко се стига дори до обяснения как да изтрие архива от разговорите им и писмата в Интернет. Това намалява възможността на родителите да контролират виртуалните

контакти на децата си практически до нула и възможността да разберат, че нещо нередно се случва, е минимална.

Съществува и друг вариант, при който педофилът не иска да се среща лице в лице с жертвата, а се опитва да я убеди да му изпраща лични снимки, изпраща ѝ нецензурни съобщения с открито сексуално съдържание или се старае да я въвлече във виртуален секс.

Когато говорим за опасностите от стаите за разговор и в частност за педофилията, извършителите на престъпленията са основно мъже.

За това е добре, преди да пуснете детето си свободно да се потопи в интернет, да помислите, какво може да бъде направено, за да гарантирате неговата безопасност.

Следваща сериозна опасност, която крие Интернет, е т.нар. **„интернет тормоз“ (cyberbullying, cyber-bullying, online bullying).**

Според една от най-популярните дефиниции, интернет тормоз (или кибер тормоз) е използването на електронни информационни или комуникационни механизми като електронна поща, програми за интернет комуникация, мобилни телефони, пейджъри и недоброномерени интернет страници за тормоз на личност или група от хора, чрез личностни нападки или по друг начин, като в някои случаи това може да представлява и интернет престъпление. Кибер тормозът е съзнателно и повтарящо се нанасяне на вреда, осъществявано чрез електронната среда.

Съществуват различи видове интернет тормоз, но всички те имат някои общи характеристики.

Тормозът може да започне в Интернет и да остане там, без да се разпростира в истинския живот. В този случаи тормозещият и жертвата не се познават лично и никога не са се срещали. Този вид тормоз обикновено започва с т. нар. на английски flame (огън, пламвам) или с невинен разговор в интернет стая за разговор (чат стая).

„Flame“ е обидно или провокиращо съобщение, публикувано обикновено в интернет форум с цел да доведе до негативна реакция от страна на участващите в дискусията. Провокаторът, наричан още трол, изчаква някой да отговори на провокацията и го набелязва като жертва. Често участниците във форуми имат профил, включващ лични данни, електронен адрес, а нерядко и снимка. Така натрапникът има достатъчно информация, за да започне тормоз.

Той започва за праща на жертвата електронни писма, публикува лични нападки, касаещи характера или външния вид на жертвата.

Този вид тормоз е по-малко мъчителен и обикновено не трае дълго. Извършващият тормоза не познава лично мишената си и ако жертвата спре да реагира на атаките, той бързо се отегчава и престава или си намира друга жертва.

Другият, по-опасен и травмиращ тип интернет тормоз,, е когато тормозещият и жертвата са се срещали лично и дори се познават добре. В този случаи обидите са по-лични и засягат жертвата повече. Този вид тормоз може да е започнал в истинския живот и да е продължил в Интернет или да е точно обратното. В най-тежките случаи извършващият тормоза може дори да създаде за целта специална интернет страница, на която да публикува нападки, а понякога дори и снимки на жертвата

и нейното семейство и приятели. Има случаи, в които жертвите разбират за съществуването на тези страници месеци, дори години след тяхното създаване. Понякога се стига дотам, че на тези страници нападателят търси поддръжници и сформира коалиции срещу жертвата или пък се правят черни списъци на „задръстени“ съученици.

За възрастен интернет тормозът може да не звучи много сериозно, тъй като не става въпрос за физическо насилие, но не забравяйте, че детската психика е по-крехка и подобно преживяване може да доведе до загуба на самочувствие, депресия и изолация от приятели и съученици – неща, които значително могат да повлияят бъдещия живот на детето. Нещата се влошават още повече, ако тормозещият и жертвата учат в едно и също училище или са съседи, защото тогава те неизбежно се срещат често и детето бива обиждано или заплашвано ежедневно, а това го кара да не се чувства сигурно не само на улицата или в училище, но и вкъщи.

Други често срещани рискове в интернет пространството са свързани с **„Ана и Бела“** ***(анорексия и булимия).*** Съществуват множество интернет страници, чат канали и форуми, които са превърнали в култ това сериозно здравословно състояние. Съдържанието на страниците е написано по такъв начин, че едно невинно дете може да бъде подведено относно това смъртоносно психическо заболяване.

Особено важно е да бъдат предпазени децата от **интернет страниците за така нареченото обезобразяване или модифициране на тялото**. Тези общности се поддържат от хора, които имат претенциите да са в добро психическо здраве. За съжаление те предлагат на децата много опасни, вредни и вероятно смъртоносни умения.

Ето няколко примера, извадени от гореспоменатия тип страници: илюстриран наръчник за това как да станеш евнух; собственоръчно ампутиране на долен крайник; предпазване на плътта от възпаление, след премахване на кожата от нея (без разумна, функционална или медицинска причина); премахване или модифициране на тестисите или пениса. Тези сайтове често се крият зад пиърсинг или манията за татуировки, които в днешно време са широко разпространени по целия свят. Има няколко интернет страници, които дори предлагат безплатни дискове с огромно разнообразие от снимки и филми по тази тема.

Въпросът за безопасността на децата в Мрежата е особено актуален в последните години в България. През 2000 г. броят на германските сайтове с незаконно съдържание е нараснал, сред тях **порнографските сайтовете са се увеличили четири пъти.**

Общата тенденция в световен мащаб е, че по-**застрашени при контакти чрез Интернет са децата, които са самотни, емоционално нестабилни, имат лични проблеми или са преживели някаква травма.**

У нас в последните години се правят значителни усилия за осигуряването на безопасност за децата и подрастващите в интернет среда. **Мерките** могат да са насочени към самата интернет среда и към нейните ползватели. За да се ограничи достъпът на нежеланата информация до малолетните любители на сърфирането, се използват специални технически похвати. Различни филтриращи програми доказват своята успешност на различни етажи на мрежата – от глобално до персоналния компютър. Така се появяват порталите за деца, които са едно свободно от опасности пространство. Такава е и ролята на

филтриращите програми, които могат да бъдат използвани не само в учебните заведения, но и в домашни условия. Създадени са и филтри за персоналния компютър, които също имат своето приложение. Втората основна насока, по която се работи, е свързана със засиления контрол на родителите върху пребиваването в Интернет. Персоналният акаунт на домашния компютър и програмите за следене, които запаметяват всяка крачка, са част от използваните средства.

❒ ПРЕДУПРЕДИТЕЛНИ ЗНАЦИ

1. На детето ви му липсват приятели. Това може да означава, че то използва Интернет, за да намери любов и разбиране, които му липсват в истинския живот. Често това се дължи на ниско самочувствие вследствие на външния вид. В Интернет ти нямаш лице и можеш да бъдеш този, който искаш.

2. Детето ви е на възраст между 12 и 15 години. Децата на тази възраст са предпочитани жертви за онлайн сексуалните престъпници. След шестнадесетгодишна възраст рискът от „сексуални хищници" за вашето дете започва бавно да намалява, защото то започва да се държи повече като възрастен, развива по-критично мислене, вследствие на което става по-малко привлекателно за тях. Това обаче не означава, че ако детето ви е на 16, можете спокойно да пренебрегнете този риск.

3. Детето ви прекарва повече от 1 – 1,5 часа в Интернет, забавлявайки се. Трябва да бъдете особено внимателни, ако детето ви попада в тази група и вече му разрешавате да ходи на различни места, без да е придружено от възрастен.

4. Детето ви е прекалено обгрижвано и наивно или пък точно обратното – склонно е да поема рискове и да ви провокира. Това са двете категории, които са най-рискови от гледна точка на сексуалните престъпления. Първата категория деца лесно падат в капана на недоброжелателя, защото той лесно спечелва доверието им с обещания за приятелство или любов. Втората категория е застрашена поради бунтарския си дух и желание да се докажат като възрастни.

5. Детето ви крие от вас какво точно прави в Интернет. Вие лесно можете да се досетите, ако това се случва. Ако мониторът или направо целият компютър често биват изгасени, когато влезете в стаята; ако не споделя нищо за интернет приятелите си; ако в дома ви започнат да пристигат странни подаръци или детето ви води подозрителни разговори с хора, които вие не познавате, това е сигурен знак, че става нещо нередно. Накарайте детето си да ви покаже списъка с онлайн приятелите си и прегледайте всички имена. Уверете се, че детето ви наистина знае кои са тези хора. Ако детето ви има личен профил в Интернет, вижте го и проверете дали той не съдържа неуместна или прекалено лична информация.

❒ СЪВЕТИ ЗА ПРЕДПАЗВАНЕ ОТ ОПАСНОСТИТЕ В ИНТЕРНЕТ

- Запознайте се с онлайн навиците на вашето дете. Децата са любознателни. Те ще търсят да проучат Интернет колкото и реалния свят. Познаването на сайтовете, където влизат, хората, които срещат там, и как отговарят на това, което правят, ще помогне да се пазят децата безопасно.

- Стойте нащрек за всякакви резки промени в настроението или външния вид, или към някоя голяма промяна в навиците, да се увеличи потайността. Те често са сигнално устройство и признаци, че нещо не е наред.
- Пазете отворени линии на комуникация – кажете на вашето дете,че то винаги може да говори с вас или друг доверен възрастен, като учител, ако то се натъкне на някакъв проблем в Интернет. Обяснете на децата, за да знаят, че има неща в Интернет, които могат да ги накарат да страдат.
- Прекарайте малко време за сърфиране в Интернет, сами. Колкото повече знаете за Интернет, толкова в по-добро състояние ще сте, за да помогнете на вашето дете да сърфира, без да му навреди.
- Инсталирайте интернет филтриране софтуер, показващ детската безопасност на вашия компютър. Филтриране продукти са независимо тествани за осигуряване на просто и ефективно средство за подпомагане на родителите, като помага да се гарантира, че детето онлайн е осигурено.
- Помогнете на децата ви да разберат, че те никога не трябва да дават лична информация на онлайн приятели, които не знаят офлайн.
- Обяснете на вашите деца каква информация за тях е лична, т.е. емайл адрес, мобилен номер, името на училище, спортен клуб, договорености за среща с приятели и всички снимки или виде-

оклипове със себе си, тяхното семейство или приятели. Малки парчета от информация могат лесно да бъдат сглобени и заедно да формират цялостно вникване в техния живот и ежедневни дейности.

- Обяснете на вашите деца да знаят, че те трябва внимателно да мислят за информацията и снимките, които поставят на техните профили.

  Информирайте ги, че след публикуване онлайн всеки може да променя или да споделя тези снимки с тях.
- Лесно може да забравиш, че Интернет не е лично пространство, и като резултат понякога младите хора участват в рисковото поведение в мрежата.

  Съветвайте децата ви да не качват снимки, видео или информация относно техните профили, или в чат стаи, където не искат родител или настойник да ги види.
- Ако детето ви получи спам или нежелана електронна поща и текстове, напомняме никога да не се вярва на тяхното съдържание, да им се отговаря или да ги използват.
- Не е добра идея за вашето дете да отваря файлове, които са от хора,които не познава. Те няма да знаят какво съдържа – то може да е вирус или по-лошо – неподходящо изображение или филм.

❒ ЗАЩИТНИ ЕТИКЕТИ

Какво представлява PEGI?

Системата PEGI (Паневропейска информация за игрите) за възрастов рейтинг бе създадена, за да помага на родителите в Европа да правят информиран избор при купуване на компютърни игри. Тя бе въведена през 2003 г., заменяйки определени национални системи за възрастов рейтинг с една-единна система, която в момента се използва почти в цяла Европа.

Системата се подкрепя от основните производители на конзоли, включително Sony, Microsoft and Nintendo, както и от издатели и разработчици на интерактивни игри в цяла Европа. Системата за възрастов рейтинг е разработена от Европейската федерация за интерактивен софтуер (ISFE).

Какво означават етикетите?

Етикетите за възрастов рейтинг по системата PEGI се поставят върху предната и задната страна на опаковката и посочват една от следните възрастови граници: 3+, 7+, 12+, 16+ и 18+. Те дават надеждни указания за това дали съдържанието на играта е подходящо с оглед на закрилата на децата. Възрастовият рейтинг не отчита нивото на трудност или уменията, необходими за използване на играта.

PEGI 3+ – Съдържанието на игрите, на които е даден такъв рейтинг, се счита за подходящо за всички възрастови групи. Допустимо е определено ниво на насилие в комичен контекст (типичните за Бъгс Бъни и Том и Джери анимационни форми на насилие). Детето не трябва да асоциира екранните образи с лич-

ности от реалния живот, те трябва да са изцяло в сферата на фантазията. Играта не трябва да съдържа звуци или картини, които могат да изплашат или стреснат малките деца. Не трябва да звучи вулгарен език и не трябва да има сцени, съдържащи голота, нито споменаване на сексуални действия.

PEGI 7+ – Всякакви игри, които обикновено биха имали рейтинг 3+, но съдържат евентуално плашещи сцени или звуци, може да се считат подходящи в тази категория. Може да се допуснат някои сцени на частична голота, но никога в сексуален контекст.

PEGI 12+ – В тази възрастова категория попадат видеоигри, в които се разкрива насилие в малко по-нагледна форма, ако то е насочено срещу образи в сферата на фантазията и/или в ненагледна форма, ако е насочено срещу образи с човешки вид или срещу разпознаваеми животни, както и видеоигри, в които се показва голота в малко по-нагледна форма. Ако има вулгарен език, той трябва да е умерен и да не съдържа груби сексуални изрази.

PEGI 16+ – Този рейтинг се прилага в случаите, когато описанието на насилие (или сексуални действия) достига ниво, изглеждащо като това, което се очаква да съществува в реалния живот. Младите хора от тази възрастова група трябва също така да са в състояние да понасят по-краен вулгарен език, идеята за използване на тютюн и наркотици, както и описанието на престъпни действия.

PEGI 18+ – Рейтингът за възрастни се използва в случаите, когато нивото на насилие достига стадий, при който се превръща в описание на грубо насилие и/или включва елементи на специфични видове насилие. Даването на дефиниция на грубото насилие е най-трудно, тъй

като в много случаи тя може да е много субективна, но най-общо то може да се определи като описание на насилие, което би накарало зрителя да почувства отвращение.

Описанията върху задната страна на опаковката посочват основните причини, поради които на продукта е даден съответният възрастов рейтинг. Използват се осем такива описания: насилие, вулгарен език, страх, наркотици, сексуално съдържание, дискриминация, хазарт и участие в онлайн игри с други хора.

Вулгарен език
Играта съдържа вулгарен език

Дискриминация
Играта съдържа сцени на дискриминация или материали, които могат да поощрят дискриминацията

Наркотик
Играта се отнася за / описва използването на наркотици

Страх
Играта може да уплаши или стресне малките деца

Хазарт
Игра, която поощрява или учи на хазарт

Секс

Играта съдържа сцени на голота и/или сексуално поведение или сексуални намеци

Насилие

Играта съдържа сцени на насилие

PEGI Online

Играта може да се играе в онлайн режим

❒ РОДИТЕЛСКИ КОНТРОЛ

Колко време детето прекарва пред монитора? Колко дълго може да играе на игри? И как да го предпазим от опасностите на Интернет?

В същото време за това, че проблемът с родителския контрол става все по-актуален, говори и фактът, че средства за ограничаване на достъпа до приложения, игри и сайтове бяха включени в състава на Windows Vista. Подобни средства отскоро се появиха и в други комплексни приложения за безопасност, например Norton Internet Security и Kaspersky Internet Security. Има и специални програми, предназначени изключително за родителски контрол, което е показателно, че търсене на подобен софтуер има.

Родителски контрол в Windows Vista

Ако на домашния си компютър използвате Windows Vista, можете да задействате вградените средства за родителски контрол.

За целта е необходимо за детето да се създаде собствен акаунт – администраторски права на него не са му нужни. Понататък влизате в Control panel и в раздела User Accounts кликвате на линка User Accounts and Family Safety. Трябва да изберете потребителя, за който ще са валидни ограниченията, и в групата Paretal Controls да сложите отметка на On (включено).

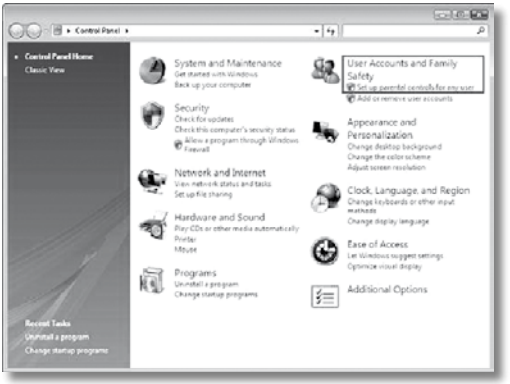

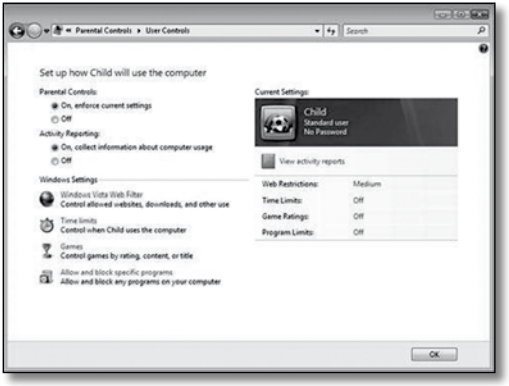

Windows Vista дава възможност да се контролира използването на компютъра от детето в четири направления – ограничаване на времето, което то прекарва пред екрана, блокиране на достъпа до определени сайтове и онлайн услуги, забрана за стартиране на някои игри и програми.

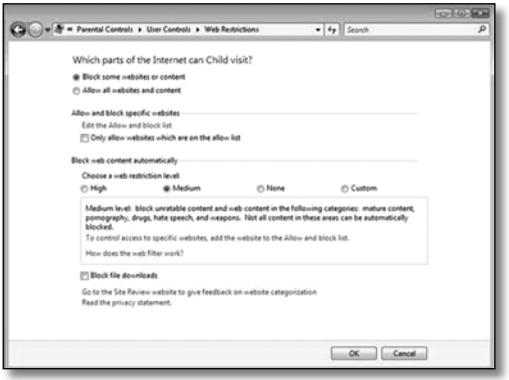

В раздела Web Restrictions се задават правата за достъп до Интернет ресурси и забрана за сваляне на файлове.

По подразбиране е включено средно ниво на защита, в което работи филтър за сайтове, посветени на оръжие, наркотици, с порно съдържание и съдържащи нецензурна лексика. След като сте избрали нивото на защита, можете да добавите към забранените категории сайтове за алкохол, цигари, хазартни игри и такива сайтове, които не могат да бъдат разпознати от филтъра автоматично. Най-сериозни ограничения за уеб съдържанието се налагат при използване на високо ниво на защита, когато детето може да посещава само сайтове, определени от филтъра като детски.

Независимо кой режим на филтриране на съдържанието се избира, може да се създаде черен и бял списък на сайтовете, тоест да се определи до кои ресурси детето може или не може да получи достъп, независимо от настройките на автоматичния филтър.

Тъй като филтърът не винаги сработва, много е полезно да се държи включена функцията за следене на активността. В този случай Windows записва адресите на всички сайтове, които са разглежда-

ни от детето. Ако в генерирания отчет се открие нежелан адрес, той може да се добави в черния списък.

Много прости са настройките за ограничаване на използването на компютъра по време (Time Restrictions). В мрежата на прозореца родителят посочва часовете, в които достъпът на детето до компютъра е забранен. Ограниченията се задават отделно по дни и седмици.

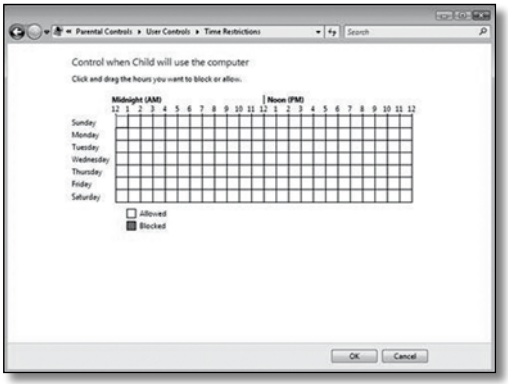

В раздела „Игри“ се задават ограничения за стартирането на игри. На този раздел обаче не трябва да възлагате големи надежди, тъй като някои игри не се възприемат от Vista като такива, а като обикновени програми. Това се отнася и за ограниченията по рейтинг. Теоретично можете да посочите рейтинг на игрите, на които детето може да играе, но на практика можете да стартирате игра, която не присъства в базата данни на Vista.

Именно по тази причина е по-надеждно да се използва разделът „Разрешаване или блокиране на отделни програми”. В него се извеждат всички приложения, които са инсталирани в компютъра, и родителите могат да отбележат тези от тях, които могат да бъдат стартирани от детето. В списъка може да бъде ръчно добавена и отделна

програма. Този подход е добър, тъй като детето не може да стартира например нова игра, взета от съученик, без да ви я е показало.

Родителски контрол в Kaspersky Internet Security

Средства за родителски контрол често могат да се срещнат в приложения, осигуряващи безопасност на работата в Интернет. Например в Kaspersky Internet Security 7.

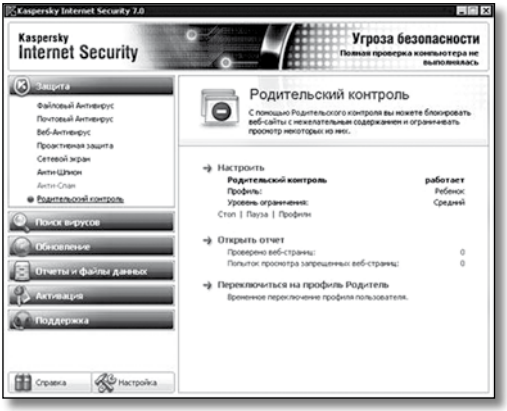

При включване на родителския контрол на всички потребители се присвоява профил “Дете“ и съответно се задават ограниченията, определени за него в настройките на програмата.

Вторият профил – „Родител“, позволява безпрепятствено да се пътешества в Интернет без ограничения, без да се изключва родителският контрол. Първото, което трябва да се направи в настройките на този модул, е да се избере профил „Родител“ и да се зададе за него парола.

С помощта на Kaspersky Internet Security 7 може да се настройват правата за достъп до определени сайтове, поща и други интернет услуги. Родителите могат да изберат категории сайтове, на които детето

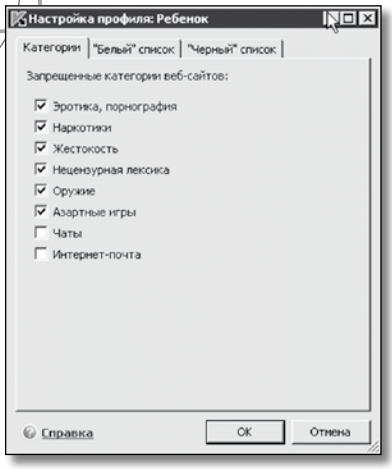

не може да отиде, да забранят общуването му в пощи и чатове. Освен това налице е възможност за съставяне на черен и бял списък.

И още една възможност за родителски контрол – ограничение на времето за ползване на Интернет. Може да се зададе денонощна норма за пребиваване в Интернет или да се посочат часовете, в които достъпът до Мрежата е позволен. Тези настройки обаче не могат да се променят в зависимост от деня в седмицата.

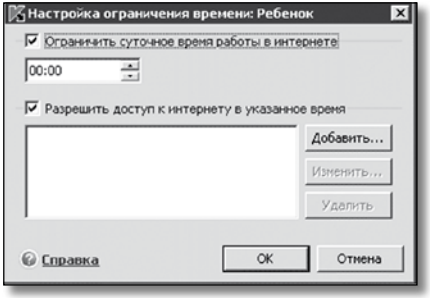

Ако детето се опита да попадне на забранена страница, извежда се съобщение, че сайтът е блокиран.

Всички страници, които се посещават от детето при включване на родителския контрол, се записват в отчета. В Kaspersky Internet Security 7 няма ограничение за работата на компютъра като цяло, но програмата успешно може да се използва заедно с такива приложения като КиберМама.

CyberMama

За разлика от Kaspersky Internet Security 7 CyberMama позволява да се контролира времето, в което детето прекарва зад компютъра, но пък няма средства за филтрация на уеб съдържанието. След стартиране на CyberMama компютърът може да работи в един от двата режима „Родител“ или „Дете”. При първото стартиране се задава режим „Родител“ и се появява възможност за въвеждане на парола. Именно тази парола се използва за разблокиране на компютъра след изтичане на времето, определено за детето.

С помощта на CyberMama може да се зададе ограничение за работа с компютъра, както и да се забрани стартирането на някои приложения.

Параметрите, отговарящи за ограничението по време, са достатъчно гъвкави. Отделно се избира разписание за работните дни, за почивните и за празниците. В настройките на програмата има календар, в който могат да се отбележат всички празници. Добре обмислено решение, като се има предвид, че в различните страни празниците са различни.

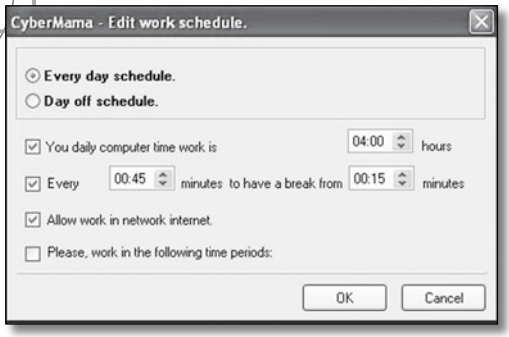

Родителите могат да решат колко часа на ден детето може да работи на компютъра, да се позволи или забрани използването на Интернет. Освен това може да се разреши използването на PC само за определен период от време и за всеки от тези промеждутъци да се разреши или забрани Интернет.

Всички знаят, че при работа с компютър трябва да се правят почивки, но рядко някой се придържа към това правило. В CyberMama родителите могат да задават периодичност на почивките (например на всеки 45 минути) и тяхната продължителност. За това време компютърът ще бъде блокиран.

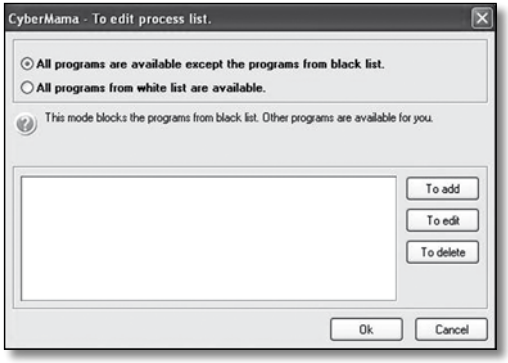

Относно стартирането на приложения в CyberMama са предвидени два режима на работа – когато детето може да стартира всички програми освен тези, внесени в черния списък, и кога-

то може да стартира само тези приложения, които са внесени в белия списък.

При преход в режим „Дете" в долната част на екрана се появява пиктограма на будилник. Той показва на детето колко време още може да използва компютъра. Впрочем при желание будилникът може да бъде изключен с десния бутон на мишката.

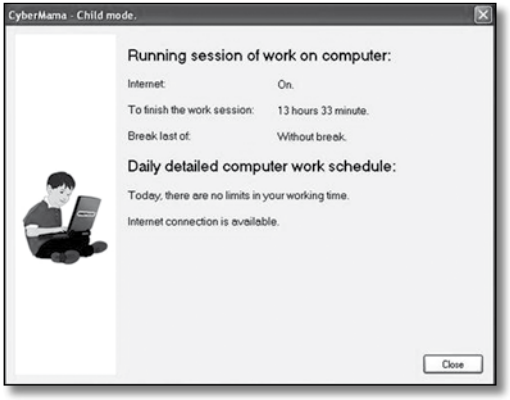

Детето може да види своето разписание за работа – колко време то може да работи, колко е продължителността на почивката и т.н.

Пет минути преди изтичане на позволеното време на екрана се появява предупреждение с напомняне да се запишат всички документи.

Когато програмата работи в режим „Дете", тя не може да бъде спряна, нито времето може да бъде върнато назад. Нещо повече, ако детето се опита да направи нещо подобно, строгата КиберМама ще отбележи неговите действия в отчета, който после се разглежда от родителите. От CyberMama не можете да се отървете и с рестартиране на компютъра – програмата помни, че позволеното време вече е изтекло и блокира компютъра веднага след стартиране.

KidsControl 1.6

Предназначението на KidsControl е контрол на времето, което детето прекарва в Интернет. Особеност на програмата е, че при откриване на забранен сайт или опит да се влезе в Интернет извън указаното време детето няма да може да отвори уебстраница. С други думи програмата не се вижда, не издава предупреждения и т.н. – просто в браузъра се показва празна страница с надпис „Сървърът не е намерен".

KidsControl се състои от два модула – самото приложение, отговарящо за блокирането на сайтове, и панел за управление. За да се влезе в панела за управление, се използва шифър (именно, не парола). Прозорецът за вход в панела съдържа бутони от нула до девет, с помощта на които се въвежда шифърът за достъп. Това е направено с цел да се предотврати възможно прихващане на паролата от клавиатурни шпиони.

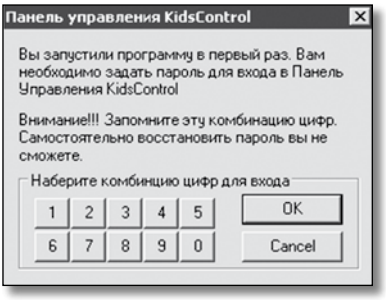

В панела за управление са предвидени няколко профила – „Дете" и „Без ограничения", могат да се съставят профили за другите членове на семейството. Ако при стартиране на KidsControl не е въведен шифър, програмата се стартира с профил „Дете", а за да се превключи към друг профил, трябва да се въведе определена комбинация от цифри. Шифърът за достъп до панела за управление и този за активиране на профила „Без ограничения" са различни – за всеки профил се задава своя комбинация за достъп.

За детето в KidsControl са предвидени следните ограничения – уебфилтър по категории, черен и бял списък на сайтове, ограничение за работа в Интернет по време и забрана за сваляне на определени типове файлове.

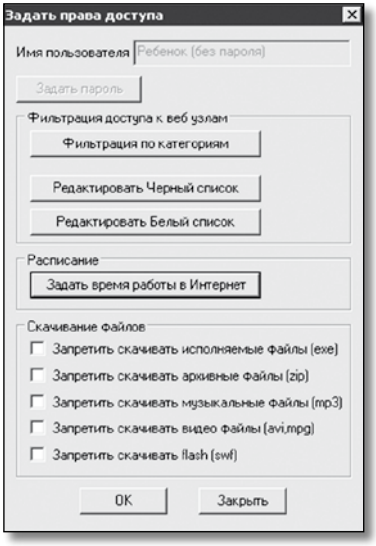

Независимо че работата на уебфилтъра е базирана на каталози, състоящи се от милиони сайтове, тестовете показват, че едва ли може да му се има пълно доверие. След включване на всички категории на филтъра, към които се отнасят даже музикалните и видео сайтове, често не е трудно да се стигне до сайта от страницата за търсене на Google. Страниците, намерени с ключова дума „порно“, също се отварят без проблеми. По тази причина KidsControl е най-добре да се използва заедно с Kaspersky Internet Security 7, където филтрите са по-строги.

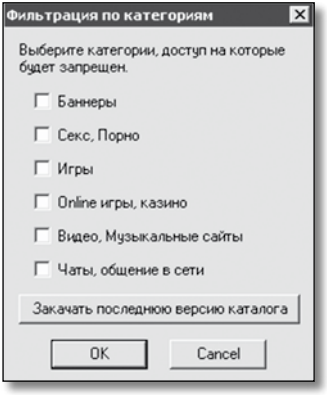

Ограничението за работа в Интернет по време работи по-коректно – в забранените часове не е възможно да се отвори уебстраница, нито да се провери поща. Лошото е, че има само възможност за съставяне на разписание за работа, а задаване на общо количество часове, през което детето може да прекарва в Интернет на ден, не е възможно.

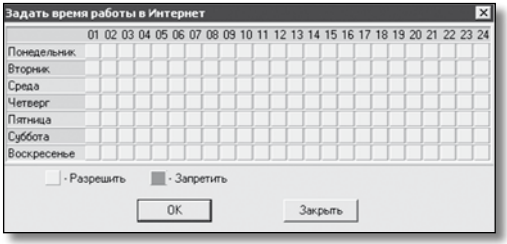

Черният и белият списък работят малко по-различно, отколкото в другите програми. Ако съставяте бял списък със сайтове, това не означава, че детето може да посещава само тези сайтове – просто тези страници няма да бъдат блокирани. При създаване на черен и бял списък със сайтове могат да се използват символите ***. Например, ако в черния списък се въведе “*tube*”, детето няма да получи достъп до сайтовете Youtube, Rutube и всички други, в които тази дума присъства. Но ако сайтът Youtube.com се внесе в белия списък, блокировката на него няма да действа.

И накрая ще споменем за ограниченията за сваляне на различните типове файлове. Тестовете показват, че то работи достатъчно коректно, но добре би било да се добави възможност за добавяне на забранени типове файлове ръчно. Например в KidsControl има възможност за блокиране на Zip файлове, но Rar архивите могат да се свалят без проблеми.

Time Boss 2.34

Както стандартното средство на Windows, Time Boss позволява да се задават ограничения на базата на акаунти. В прозореца на програмата се извежда списък с всички потребители, които имат достъп до компютъра. За всеки акаунт се задава неговият тип – „Шеф“ или „Роб”.

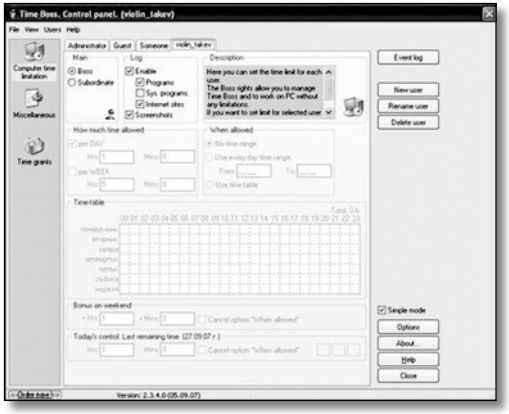

Time Boss дава възможност да се ограничи времето за използване на компютъра, времето, прекарано в Интернет, както и да се състави списък със забранените програми и папки.

Инструментите за ограничаване на времето за работа са достатъчно гъвкави – може да се задава колко часа потребителят да работи на ден или през седмицата, да се посочват часовете, през които на компютъра може да се работи, да се състави разписание по дни и седмици. Има и отделни бутони за бързо добавяне на бонусно време за текущия ден или през почивните дни.

Подобни ограничения могат да се зададат и за работата в Интернет. Трябва да се има предвид, че програмата по подразбиране въз-

приема като интернет приложения само браузърите Internet Explorer, Opera и Firefox, всички останали трябва да се добавят ръчно в настройките на софтуера. Наистина, има и флагче за автоматично определяне на приложенията, използващи Интернет, но по-добре е да се презастраховате.

Една от интересните функции на Time Boss е възможността за задаване на времето за използване на определено приложение. С нейна помощ може да се ограничи времето, през което детето играе компютърни игри.

Time Boss позволява да се задават системни ограничения. Към тях се отнасят забраната за използване на системния регистър, Conrol Panel, промяна на датата и часа, сваляне на файлове чрез Intenet Explorer. Освен това може да се изключи възможността за търсене и изпълнение на приложения от меню Start, да се поставят ограничения за достъп до дисковете.

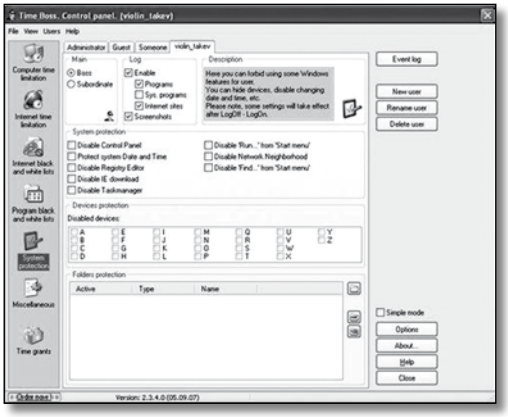

В зависимост от предпочитанията на администратора Time Boss може да работи в един от двата режима – обикновен и невидим. В първия потребителят вижда колко време му е отделено за работа, като кликне с десния бутон

в System tray, а в невидимия режим програмата по нищо не издава присъствието си. За предупреждаване на потребителя за изтичане на срока за работа могат да се включат предупреждения, които се показват пет минути преди края на разрешеното време. Предупреждението може да е във вид на текстово съобщение, картинка или във вид на системна грешка.

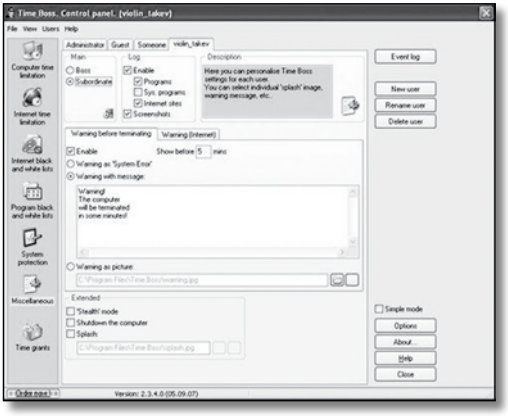

Отделният раздел „Награди“ е предназначен да добавя допълнително време за работа с компютъра и Интернет. Ако в параметрите на наградата е сложена отметка “премахване на времевите граници”, потребителят може да използва компютъра и Интернет независимо от зададеното разписание.

Time Boss води подробна статистика за работата на всеки потребител и я представя в нагледен вид. В нея се виждат всички действия на потребителя, но има и възможност за филтрация. Например, могат да се извеждат само опитите за достъп до забранени сайтове или списъкът със стартирани програми. Освен това предоставя се статистика за използването на компютъра и Интернет в текстов и графичен вид.

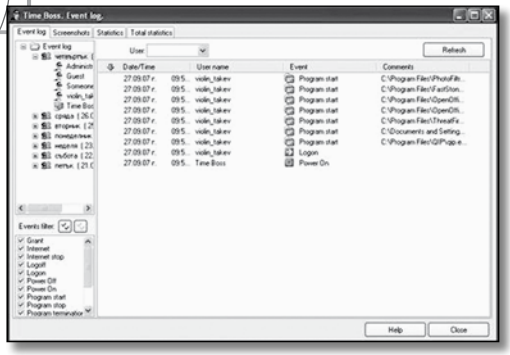

Трябва да отбележим и полезната възможност за създаване на скрийншоти. Time Boss може да прави снимки на екрана през зададен промеждутък от време. За удобство може да се стартира и слайд-шоу.

Необходимо е обаче да се има предвид, че снимките по подразбиране се съхраняват в много ненадеждно място – в папката Screenshots, разположена директно в папката на Time Boss. Ако потребителите, които искате да наблюдавате, я открият, лесно ще я изтрият, затова ѝ осигурете по-скришно място.

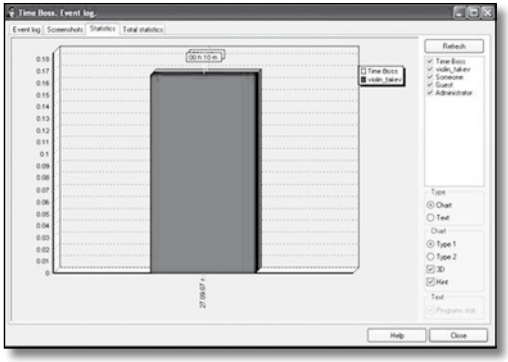

И накрая, от Time Boss също не можете да се отървете лесно – процесът не може да бъде спрян принудително, а за да се прекрати действието ѝ, програмата трябва просто да бъде изтрита от компютъра, и то като влезете като Шеф. Ако не сте Шеф или забрави-

те паролата си, по никакъв начин не можете да изтриете нито програмата, нито нейната папка в Program Files. Дори и в Safe Mode. Помага единствено връщане на конфигурацията в предишна точка за възстановяване (Restore Points).

Filterpak v7.7

Филтерпак разрешава създаването на идивидуални профили за членовете на вашето семейство, нещо като лимитирани чат стаи, търсещи машини и важни съобщения за млади хора, които разрешават достъп за други видове.

Това може да защити вашето семейство веднага със стандартни методи, или да го изработите с възможност за създаване на различен профил, използвайки 23-те възможности за различни категории. Включва също възможности за отхвърляне чрез администраторската парола.

Всяко копие от програмата Филтерпак може да бъде инсталирано на 3 компютъра, с 5 профила, споделени помежду.

Integard v1.04

Intergard е интернет филтър, който блокира неверни съдържания, видео чатове и подкрепя мултифункционални потребителски профили. Това осигурява възможности за прецизно блокиране през динамични анализи на страници и продължително обновяване на базата данни

от познатите уебсайтове. Има чувствителна конфигурация, ограничено време и дата, потребителите разрешават и блокират списъци и запазват лична информация като имена, адрес и телефонен номер.

Интергард блокира равноправно програми за споделяне на файлове и защитава непряко административните страници. Софтуерът също се грижи за електронните пощи, когато се задействат съмнителни аларми или съмнителни съдържания са засечени възможни интернет хищници. Разглеждайки подробните и съкратени репорти чрез уебстраница от следващата чат стая или пресечи града, седейки в офиса си.

Safe Eyes (available for PC and Apple Mac)

Чрез Safe eyes става по-лесно блокирането или визуалният достъп до неприятни интернет материали. Можеш да поставиш профили за многофункционални потребители, да виждаш използваните от потребителите репорти и да получаваш важни напомняния, когато достъпът до невярна информация е преустановен.

С ежедневни подновявания на програмата вашият родителски контрол ще е винаги налице. Safe eyes съхранява всички настройки на безопасен сървър, така че вашите деца ще са защитени независимо кой компютър ще използват в дома ви.

Child Defender

Child Defender поддържа черен списък със сайтове, филтрира съдържането на сайтовете, следи за забранени думи, блокира програми, които са посочени от родителя, определя времето, през което да се работи с компютъра, записва се дейността на детето, посетените от него сайтове, снимат се екрани през определен период от време.

1. Снимка на прозореца с опциите

2. Снимка на прозореца с възможностите за запис на дейностите на детето

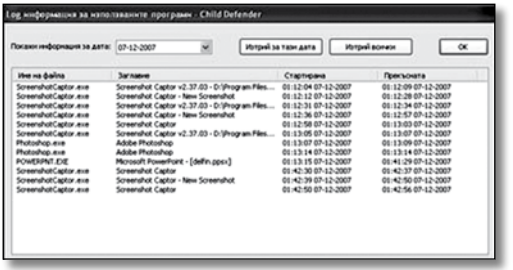

3. Снимка на прозореца с информация за стартираните програми

❒ ЛИСТ НА ЧАСТ ОТ ОПАСНИТЕ САЙТОВЕ В ИНТЕРНЕТ ПРОСТРАНСТВОТО:

http://www.redeyefrog.co.uk/
http://gepime.com/
http://fishki.net/
www.muskulibg.com
www.anaboli- bg.com
http://bgpentagram.bulboard.com/
http://sanatavopilif.com/web/2007/
http://www.suplements.net/index/
http://cuniguni.com/
http://naprejenie.com/
http://pic4e.net/gallery.php
http://perfectass.hit.bg/index.htm
http://zapoznanstva2004.hit.bg/zapoznanstva.htm
http://poetry.rotten.com/
http://kapan4e.com/toprated.php
http://www.naisexy.com/?act=main&prev=737
http://www.strastni.com/top_list.php?setCurPage=2&sex=female
http://www.naisexy.com/?act=main&prev=737
http://www.got.bg/
http://blue-rose.net76.net/

Уебсайтовете, които предлагат снимки на насилие над деца, се правят в една страна и се хостват в друга (като често сайтът сменя хостването в различни страни). Засега основният метод, който използват европейските страни, е развитието на трансгранична мрежа от горещи линии, където може да се докладва за наличието на такива сайтове. В България сигнали за детска порнография и друго вредно или незаконно съдържание в български сайтове могат да бъдат изпращани на e-mail: 170@mvr.bg.

❒ КЪДЕ МОЖЕМ ДА СЕ ОБЪРНЕМ ЗА ПОМОЩ?

1. Община Варна, Дирекция „Превенции"
2. http://web112.net – Гореща линия за борба с незаконно и вредно за деца съдържание в Интернет
3. Обществен съвет за безопасен Интернет с участието на повече от 20 държавни институции (сред които МВР, МОН, ДАИТС, ДАЗД)
4. Национален информационен център за безопасен Интернет
5. Европейска мрежа на центрове за безопасен интернет
6. Държавната агенция за закрила на детето – сигнали към агенцията можете да подадете чрез интернет адрес: http://www.stopech.sacp.government.bg/?sid=child_eng&pid=911000000
7. Дирекция "Социално подпомагане"
8. Българска асоциация за защита на детето – http://www.bgacp.com/
9. Детство без сълзи – http://www.detstvobezsalzi.orgl

10. Министерство на вътрешните работи – Министерството може да осигури на детето ви полицейска закрила в рамките на 48 часа, когато:

- е обект на престъпление;
- има непосредствена заплаха за живота и здравето му;
- има опасност да бъде въвлечено в извършването на престъпление.

11. Асоциация Деца в мрежата- http://kidsweb.mobikom.com

❒ СЪКРАЩЕНИЯ И КОДОВЕ ЗА ЧАТ

14AA41	one for all and all for one	- Един за всички и всички за един
1-D-R	I wonder	- Чудя се…
121	one to one	- Едно към едно
143	I love you	- Обичам те
411	information	- Информация
4ever	forever	- Завинаги
86	over	- Върху / Край / Свръх…
AAF	as a friend	- Като приятел
AAK	alive and kicking	- Жив съм и ритам
AAMOF	as a matter of fact	- Всъщност
AAR	at any rate	- Във всеки случай

AAS	alive and smiling	- Жив съм и се усмихвам
AATK	always at the keyboard	- Винаги съм пред компютъра
ABT2	about to	- Готвя се да… / Ей сега ще…
AFAIK	as far as I know	- Доколкото знам…
AFK	away from keyboard	- Не съм пред компютъра
AFN	that's all for now	- Това е всичко засега
AKA	also known as	- Още познат /известен/ като…
AISI	as I see it	- Виждам / Виждам го…
ARE	acronym- rich environment	- обстановка
ALOL	actually laughing out loud	- Действително се смея на глас
AND	any day now	- Всеки ден сега
AOTA	all of the above	- Всички от изброените / горе-посочените
ASAP	as soon as possible	- Възможно най- бързо
A/S/L?	age, sex, location	- (Кажи си) години / пол / град (локация)
A/S/L/M/H?	age, sex, location, music, hobbies- – – – – – //- – – – –	+ любима музика, хоби
AYSOS	are you stupid or something	- Ти тъп ли си, или какво?
AYTMTB	and you are telling me this because	- И ми казваш това, защото…?
B4	before	- Преди
B4N	bye for now	- Чао засега

BAG	busting a gut	- Удрям /разбивам/
BAK	back at the keyboard	- Отново съм пред компютъра
BBBG	bye bye be good	- Чао- чао, бъди добър / Умната
BBIAB	be back in a bit	- Ще се върна след малко
BBIAF	be back in a few	- Ще се върна след малко
BBIAS	be back in a sec	- Ще се върна след секунда
BBL	be back later	- Ще се върна по-късно
BBML	be back much later	- Ще се върна много по-късно
BBN	bye bye now	- Чао- чао засега
BBS	be back soon	- Ще се върна след малко
BBSL	be back sooner or later	- Ще се върна рано или късно
BCNU	I'll be seeing you	- Ще се виждаме
BD	big deal	- Голяма работа
BEG	big evil grin	- Голяма, злобна усмивка / ухилване
BF	boyfriend	- Гадже (момче)
BFF	best friends forever	- Най- добри приятели завинаги
BFN	bye for now	- Чао засега
BG	big grin	- Голям смях
BIOYN	blow it out your nose	- Издухвам си носа

BKA	better known as	- По-известен като…
BL	belly laughing	- Коремен смях
BR	best regards	- Поздрави/с най-добри чувства
BRB	be right back	- Ще се върна след малко
BRH	Be Right Here	- Бъди точно тук
BRT	be right there	- Стой там ,бъди там
BTA	but then again	- И тогава отново
BTHOOM	beats the heck out of me	- Противни човече, остави ме
Btw	between you and me	- Между теб и мен
BTW	by the way	- Между другото
BWL	bursting with laughter	- Избухване в смях
BWO	black/white/other	- Черно, бяло, други
BWTHDIK	but what the heck do I know	- Какво те е грижа какво знам
BYKT	but you knew that	- Но ти знаеш
CB	chat brat	- Чат брат
C&G	chuckle & grin	- Хиля се, зъбя се
CID	crying in disgrace	- Плачейки в немилост
CMF	count my fingers	- Броя си пръстите
CNP	continued (in my) next post	- Продължавам в моя следващ пост
CP	chat post	- Чат пост

CRBT	crying real big tears	- Плача с крокодилски сълзи
CRTLA	can't remember the three letter acronym	
CSG	chuckle, snicker, grin	- Кикотя се, подсмихвам се, хиля се
CSL	can't stop laughing	- Не мога да спра да се смея
CU	see you	
CUL	see you later	- Ще се видим по късно!
CUL8ER	see you later	- Ще се видим по късно!
CUNS	see you in school	- Ще се видим в училище!
CUOL	see you online	- Ще се видим в Интернет
CUZ	because	- защото
CWYL	chat with you later	- ще чатим по-късно
CYA	see ya	- До скоро
CY	calm yourself	- Успокой се
CYL	see you later	- Ще се видим по-късно
CYO	see you online	- Ще се видим в Интернет
CYT	see you tomorrow	- Ще се видим утре
DBEYR	don't believe everything you read	- Не вярвай на всичко, което четеш
DEGT	don't even go there	- Недей да ходиш там
DETI	don't even think about it	- Дори не мисли за това

DF	dear friend	- Скъпи приятелю
DGA	don't go anywhere	- Не отивай никъде
DGT	don't go there	- Не ходи там
DH	dear Hubby	- Скъпи съпруже
DHYB	don't Hold Your Breath	- Не си задържай дъха/Не стой със свит/притаен дъх
DIKU	do I know you?	- Познавам ли те?
DIY	do it yourself	- Направи го сам
DKDC	don't know don't care	- Не знаеш, не те е грижа
DL	dead link	- Неизползваема връзка
DLTBBB	don't let the bed bugs bite	- Не оставяй вируса
DLTM	don't lie to me	- Не ме лъжи
DMI	don't mention it	- Не го споменавай
DNC	does not compute	- Не съществува
DQMOT	don't quote me on this	- Не ме цитирай
DUST	did you see that	- Видя ли?
DYFM	dude you fascinate me	- Ти ме впечатли
DYJHIW	don't you just hate it when	- Не го ли мразиш, когато…
E123	easy as 123	- Лесно като 123
EAK	eating at Keyboard	- Не яж клавиатурата
EG	evil grin	- Зъл смях/злобен/злостен смях

EL	evil Laugh	- Дяволски смях/зъл смях
EM?	excuse me?	- Извинявай?
EMA	what is your E-mail address	- Кажи си електронната поща
EMFBI	excuse me for butting in	- Извинявай, че се меся
EOM	end of message	- Край на съобщението
EOT	end of thread	- Край и конец
EZ	easy	- Лесно
F2F	face to face	- Лице в лице
FAQ	frequently asked question(s)	- Често задавани въпроси
FAWC	for anyone who cares	- За някой, който го е грижа
FC	fingers crossed	- Стискай палци
FISH	first in, still here	- Първи тук, все още тук
FITB	fill in the blanks	- Попълни бланките
FMTYEWTK	far more than you ever wanted to know	- Далеч повече отколкото си мислиш
FOAF	friend of a friend	- Приятел на приятел
FOCL	falling off chair laughing	- Паднах от стола от смях
FOFL	falling on floor laughing	- Легнах от смях
FOMCL	falling off my chair laughing	- Падам от стола, смеейки се
FTBOMH	from the bottom of my heart	- От дъното на сърцето си
FUBAR	fouled up beyond all repairs	-
FUD	fear, uncertainty, and doubt	- Страх, несигурен, съмнение

FWIW	for what it's worth	- Какво ли струва
FYI	for your information	- за твоя информация
GA	go aheadw	- Продължавай напред!
GAL	get a life	- Стегни се!/Съживи се!
GD&R	grinning, ducking, & running	- Хиля се, окапвам някого, тичащ
GF	girlfriend	- Гадже (момиче)
GFN	gone for now	- Изчезвам засега
GGOH	got to get out of here	- Изчезни от тук
GIWIST	gee, I wish I'd said that	- Ще ми се да не бях го казвал …
GL	good luck	- Късмет!
GMBO	giggling my butt off	-
GMTA	great minds think alike	- Великите умове мислят еднакво
GOL	giggling out loud	- Кикотя се на глас
GR&D	grinning, running, and ducking	- Кикотя се,бягайки,квакайки
GR	got to run	- Готов да бягам
GRRRR	growling	- Ръмжа
GTR	got to run	- Готов да бягам
GTRM	going to read mail	- Ще чета пощата си
GTSY	glad to see you	- радвам се да те видя

H&K	hug and kiss	- прегръдка и целувка
HA	hello again	- Здравей отново
HAGD	have a good day	- Приятен ден! /Лек ден!
HAGD	have a great day	- Изкарай страхотен ден!
HAGN	have a good night	- Лека нощ!
HB	hurry back	- Върнах се
HHIS	hanging head in shame	- Засрамен съм
HTH	hope this helps	- Нядявам се това да помогне
HHO1/2K	ha ha only half kidding	- Само половин шега
HHOK	ha ha only joking	- Само се шегувах
HHOS	ha ha only being serious	- Само бъди сериозен
IAC	in any case	- във всеки случай
IAE	in any event	- при всяко събитие
IANAC	I am not a crook	- аз не съм лъжец
IANAL	I am not a lawyer (but)	- не съм лъжец
IB	I'm back	- върнах се
IBTD	I beg to differ	-
IC	I see	- Виждам
ICBW	I could be wrong	- Може да греша
ID10T	idiot	- Идиот
IDGI	I don't get it	- Не те разбрах
IDK	I don't know	- Не знам

IDKY	I don't know you	- Не те познавам
IDTS	I don't think so	- Не мисля / Не мисля така
IFAB	I found a bug	- Намерих грешка
IGTP	I get the point	- Разбрах те/Схванах
IHA	I hate acronyms	- Мразя акроними
IHAIM	I have another instant message	- Имам друго важно съобщение
IHNO	I have no opinion	- Нямам мнение
IIRC	if I remember correctly	- Ако съм запомнил правилно
IIWM	if it were me	- Ако бях аз
ILU	I love you	- Обичам те
IM	instant message	- Незабавно (важно) съобщение
IMHO	in my humble opinion	- Скромното ми мнение
IMing	chatting with someone online	- Чатя с някого в Интернет
MNSHO	in my not so humble opinion	- не е толкова скромно мнение
IMO	in my opinion	- Според мен…/По мое мнение…
IMS	I am sorry	- Толкова съжалявам!
INMP	it's not my problem	- Не е мой проблем
IOH	i'm outta here	- Изчезвам от тук
IOW	in other words	- С други думи

IPN	I'm posting naked	- Позирам гол
IRL	in real life	- В истинския живот
ISS	I said so	- Аз го казах и...?
IWALU	I will always love you	- Винаги ще те обичам
IYKWIMAITYD	if you know what I mean and I think you do	- Ако знаеше какво имам предвид... и мисля, че знаеш
IYKWIM	if you know what I mean	- Ако знаеш какво имам предвид
IYO	in your opinion	- Твоето мнение
IYSS	if you say so	- Ако така кажеш..
IYSWIM	if you see what I mean	- Ако виждаш какво имам предвид
J/C	just checking	- Просто проверявам
JAS	just a sec	- Само секунда
JBOD	just a bunch of disks	- Само купчина дискове
JIC	just in case	- В случай
JK	just kidding	- Просто се шегувам
JM2C	just my two cents	- Само моите два цента
JMO	just my opinion	- Просто моето мнение
JT	just teasing	- Само чаена лъжичка
JTLYK	just to let you know	- Просто за да знаеш
JW	just wondering	- Просто се чудя

K	okay	- Добре
KEWL	cool	- Готино, супер
KFY	kiss for you	- Целувка за теб
KIR	keep it real	- Остани истински
KIT	keep in touch	- Ще поддържаме връзка
KOC	kiss on cheek	- Целувка на брадичката
KOL	kiss on lips	- Целувка по устните
KWIM	know what I mean?	- Знаеш ли какво имам предвид?
L2M	listening to music	- Слушаш музика
L8R	later	- По късно
LD	later, dude	- По-късно, фръцльо
LDR	long distance relationship	- Връзка от далечно разстояние
LHM	lord help me	- Господине, помогнете ми
LHU	lord help us	- Помогнете ни
LLTA	lots and lots of thunderous applause	- Много аплодисменти
LMIRL	let's meet in real life	- Нека се видим на живо
LMSO	laughing my socks off	-
LOL	laughing out loud	-
LSV	language, sex, violence	- Език, пол

LSHMBB	laughing so hard my belly is bouncing	-
LSHMBH	laughing so hard my belly hurts	- Боли ме коремът от смях
LTM	laugh to myself	- Смея се на себе си
LTNS	long time, no see	- Дълго време не съм те виж-дал
(LTR	long term relationship	- Дълготрайна връзка
LTS	laughing to self	- Смея се сам
LULAB	love you like a brother	- Обичам те като брат
LULAS	love you like a sister	- Обичам те като сестра
LUWAMH	love you with all my heart	- Обичам те с цялото си сърце
LY	love you	- Обичам те
LYL	love you lots	- Обичам те много
M/F	male or female	- Мъж или жена
M8	mate or mates	- Мъж или …
MA	mature audience	
MHBFY	my heart bleeds for you	- Сърцето ми кърви за теб
MIHAP	may I have your attention please	- Може ли Вашето внимание?
MKOP	my kind of place	-
MOOS	member of the opposite sex	- Член от другия пол

MOSS	member of same sex	- Член от същия пол
MOTOS	member of the opposite sex	- Член от другия пол
MSG	message	- Съобщения
MTF	more to follow	- Повече за следване
MTFBWY	may the force be with you	- Нека силата бъде с теб
MUSM	miss you so much	- Липсваш ми много
N1	nice one	- Хубава
N2M	not to mention	- Не споменавай
NADT	not a darn thing	
NAZ	name, address, zip	- Име, адрес, пошенски код
NBD	no big deal	- Не е голяма работа
N-E-1 ER	anyone here?	- Някой тук?
NE1	anyone	- Някой?
N-E-1	anyone	- Някой?
NG	new game	- Нова игра
NIMBY	not in my back yard	-
NM	never mind	- Няма значение
NOYB	not of your business	- Не е твоя работа
NP	nosy parents	- Шумни родители
N/P	no problem	- Няма проблем
NRN	no reply necessary	- Не е задължителен отговор

NTK	nice to know	- Добре е да знам
NT	no thanks	- Не благодаря
NUFF	enough said	- Достатъчно каза
NW	no way!	- Няма начин
OBTW	oh by the way	- Между другото
OF	old fart	-
OIC	oh I see	- О, да, виждам
OL	old lady	- Стара дама
OLL	online love	- Интернет любов
OM	old man	- Стар мъж

СДРУЖЕНИЕ НА МЛАДИТЕ ПСИХОЛОЗИ В БЪЛГАРИЯ

Сдружението на младите психолози в България (СМПБ) е създадено с цел да подпомага младите хора и бъдещите специалисти в областта на социалните науки, да информира обществото относно отговорностите и сферата на дейност на психолога, да организира семинари, курсове, лекции и тренинги, да предоставя експертна и методическа помощ в различни сфери на обществения живот, където психологията има своето място – социална сфера, образование, здравеопазване, бизнес, култура, спорт, политика. Работим с други неправителствени организации в страната и чужбина и целим повишаване качеството и имиджа на психологията в академичните общности и популяризиране на делото ѝ.

Сдружението на младите психолози в България предоставя следните услуги в общността:

- Психологическо консултиране на възрастни, деца и семейства
- Психологически изследвания
- Изследване и терапия с ЕЕГ Биофитбек
- Кариерно консултиране
- Тренинги и обучения
- Стажантски програми и др.

Контакти

Председател на СМПБ – Петя Събева

Варна, ул. „Никола Козлев" 5
Тел: (052) 300 799; 0889 516 422
e-mail: psychologybg@abv.bg
WWW.PSYCHOLOGYBG.COM